

glimrende resultater. Det er lidt krydret i aromaen og giver en meget modstandsdygtig, men dog alligevel åben, og hurtigt virkende boilie.

Til gruppen af krydrede ingredienser hører så afgang den legendariske Robin Red, som er en fast ingrediens i samtlige røde færdigmix i handlen. Denne gruppe tæller også de forskellige typer universalfoder og særlige blandinger til insektædende fugle.

Robin Red er kendt for sin ualmindeligt kraftige farve. Indeholder også diverse forskellige røde pebre - paprika, chili, spansk peber, cayennepeber og lignende. Aromaen er meget påtrængende. Selv om det er en

klassiker, må jeg tilstå, at jeg ikke har anvendt den meget i de senere år - jeg har foretrukket at afprøve alle de andre.

Bogena Universalfoder er den eneste af de mange forskellige typer krydrede mix på markedet, jeg stadig anvender, da det har en tydeligt finere formaling end de fleste andre. Det indeholder adskillige forskellige olieholdige nødder, en masse tørrede insekter og en række andre både animalske og vegetabiliske produkter. Jeg holder mig på grund af den krydrede aroma til forholdsvis lav dosering - omkring 10% i mixet - som regel suppleret med Orlux Opmadningsfoder.

Da jeg i en periode afprøvede en lang række forskellige birdfoods, var jeg nødt til at lave en fællesnævner for afprøvningen, så jeg endte op med at bruge et særdeles simpelt mix, hvori samtlige birdfoods blev afprøvet i samme dosering. Det viste sig, at en blanding af lige dele kalvemælkserstatning, pastamel og birdfood i alle tilfælde gav en dej, der med samtlige produkter var velfangede, let at rulle, og gav flotte runde boilies med perfekt konsistens! Vanskeligere behøver det altså ikke at være. Siden er jeg som nævnt, begyndt at blande de forskellige birdfoods lidt - både i samme basisopskrift og i andre kombinationer, med bl.a. casein, caseinat, valleprotein, sojaprotein, majs mel og fiskemel.

Kenth Esbensen

Vådmix

Uanset hvordan man vælger at lave sine boilies, kommer man ikke udenom at tilsætte et eller andet vådstof. Æg er uden tvivl det mest brugte. For det første giver de dejen en god konsistens, der gør den let at rulle. For det andet indeholder æg et væld af gode næringsstoffer og har desuden en fedtspaltende effekt, der gør agnen lettere fordøjelig.

Tager man på længere ture eller til udlandet, kan æg som vådstof i agnen dog give problemer, dels i form af overvægt, dels fordi agnen har sværere ved at holde sig. Som alternativ til æggene, der efter min mening under normale forhold klart er at foretrække, kan man blot

medbringe æggepulver eller æg-albumin. Disse pulvertørstoffer har ekstremt gode bindeevner, og særligt sidstnævnte hjælper til at give en hård og sej overflade. Begge stoffer kan enten opløses i vand som vådmix eller tilsættes direkte til tørmixet, så man blot behøver at tilsætte vand, når dejen skal laves. Afhængig af tørblandings sammensætning vil man til vådmixet typisk tilsætte de to æggeerstatninger i forholdet 1:2-4 (æggepulver : vand) og 1:7-10 (albumin : vand). Fordelen ved at opblende pulveret i vand er, at man ikke behøver at ændre på sin basismix, hvis man i nogle tilfælde får muligheden for at bruge friske æg som vådstof. Indeholder tørmixet moderate mængder af valleproteiner, f.eks. Lac Prodan eller SBS Gel-Pro, bruges en tyndere opløsning, da disse stoffer til en vis grad giver samme effekt. Sidstnævnte kan også opløses direkte i vand som vådmix, f.eks. i forholdet 1 : 4-5. Er der store mængder valleprotein i tørmixet (20-30% eller derover), kan det med visse mix dog lade sig gøre at rulle dejen med vand som eneste vådstof. Bruges æggepulver eller albumin direkte i tørmixet, tilsættes de typisk i hhv. 10 og 5%.

Hvad enten man bruger friske æg, vand kombineret med „æggeerstatninger“ eller rent vand som base for vådmixet, er det bedst at tilsætte både flavours, sweeteners og flydende farvestoffer til vådmixet, da det herved bliver bedre fordelt i dejen. Selvom farvepulver kan tilsættes både tør- og vådmix, foretrækker jeg normalt at

tilsætte farvestoffet til vådmixet, da det er lettere at bedømme den færdige farve, inden det er for sent. Når alle ingredienserne i vådmixet er tilsat, røres grundig rundt med en gaffel eller et piskeris, indtil man er helt sikker på, at ingredienserne er jævnt fordelt. Vil man lette rulningsprocessen, hjælper det at tilsætte lidt spiseolie til vådmixet.

Konserveringsmidler

Skal man ud på lidt længere ture, hvor man ikke har mulighed for at opbevare agnene i fryseren, kan det være en fordel at tilsætte konserveringsmidler, så de ikke bliver dårlige. De mest brugte konserveringsmidler til boilies er atamon og kalium sorbat. Førstnævnte hindrer, at agnen mugner og fåes i et hvert supermarked på flydende form. En passende dosering er 2-5 ml/kg. Sidstnævnte hæmmer nedbrydende bakterier og bruges typisk med ca. 1/2 tsk/kg. Kalium sorbat fungerer dog bedst ved en pH under 5, hvilket er årsagen til, at man samtidigt bør tilsætte ca. 0,5 gram ascorbinsyre pr. kilo færdigt mix. Det samme gør sig gældende for konserveringsmidlet natrium benzoat, der kan fås på ethvert apotek. Begge konserveringsmidler giver i disse doser dog kun en forlænget holdbarhed på 1-3 uger. Større holdbarhed kan opnås ved at tilsætte større mængder, men da det kan have en negativ effekt på smagen, er det efter min mening tvivlsomt, om det kan svare sig. Konserveringsmidler fås desuden fra forskellige agnproducenter, bl.a. Nutrabaits „Preservabait“. Alternativt kan man give boilierne en større holdbarhed ved at lufttørre dem.

Flavours, smagsforstærkere og andre tilsætningsstoffer

Udvalget af smagstoffer til boilie- og pastafremstilling er intet mindre end enormt. For at få den maksimale attraktion indgår typisk både en „flavour“ et opløst smagsstof samt smagsforstærkere og appetitstimulatorer i opskrifterne. På de følgende par sider giver NIELS G. JØRGENSEN sine bud på de bedste tips til flavour tilsætning:

De fleste flavours består af en base, der fungerer som opløsning for de aromatiske stoffer. Basens kemiske sammensætning har stor betydning for flavourens spredningseffekt i vandet. Af de mest anvendte kan nævnes ethanol (ethylalkohol (EA)), isopropyl-alkohol, propyleneglycol og eddikesyreforbindelserne diazetin og triazetin samt glycerol (nævnt i faldende grad af vandopløselighed). Den optimale flavourop-løsning vælges ud fra fiske-situationen samt faktorer som f.eks temperatur og strøm.

Til en kort tur vil det ofte kunne svare sig at satse på en hurtig og effektiv duftspredning. Tilsvarende gælder det i koldt vand, hvor fiskene er sløve og relativt stationære samt på pladser, hvor der er meget lidt vandbevægelse over bunden. I disse tilfælde giver de mest vandopløselige baser, som f.eks. EA og isopropyl-alkohol, den mest effektive spredning af de aromatiske stoffer. De alkoholbaserede opløsningsmidler er i koldt vand klart den bedste løsning, da de i modsætning til mange andre baser sjældent „knytter sammen“, og dermed hindrer en hurtig lækning af smagsstofferne.

De mere tungtopløselige baser egner sig bedst til fiskeri i relativt varmt vand eller på pladser med stor vandbevægelse. I varmt vand er fiskene typisk mere mobile, hvilket gør spredningsevnen mindre vigtig. Er der stor vandudskiftning enten i form af kraftig turbulens, understrøm eller regulær strøm, vil vandbevægelsen være med til at lette spredningen. Vandopløseligheden og dermed lækningsraten fra boilien er ikke kun af betydning for spredningen, men også for boiliens lokkeeffekt set over et længere tidsrum. Kører man f.eks. en længere fodring i et vand, hvor der kan gå dage imellem fiskene passerer fodringen, vil en boilie, der lækker langsomt, ofte være en fordel. Bruger man alt for hurtigt lækende agn, risikerer man, at de hurtigere „brænder ud“.

Ofte vil den bedste løsning være at kombinere fordelene ved de forskellige opløsningsmidler i en agn, der både giver en hurtig duftspredning, men samtidig indeholder tungtopløselige smagsstoffer nok til dels at bibeholde smag/duft i og omkring boilien, og dermed sikre en god langtidsholdbar lokkeeffekt ved langsom udsivning. Blander man f.eks. ethanol og propylenglycol, vil EA'en hurtigt sive ud og sprede sig, men propylen glycolen bliver i og omkring agnen. På alle måder det perfekte duft/smagsspor. Er man i tvivl om, hvordan forskellige flavours og tilsætningsstoffer virker rent spredningsmæssigt, er det en god idé at putte en dråbe eller skefuld i et glas vand og se, hvordan det opløses/spredes. Letopløselige flavours, som f.eks. alkohol-baser, vil på det nærmeste „eksplodere“ og spredes lynhurtigt med flimrende bevægelser i vandet. Diazetin, triazetin, propylen-glycol og i særdeleshed glycerol vil falde forholdvis tungt og kun spredes ganske lang-

somt. Olie vil lægge sig som perler på overfladen. Pulverstoffer, der er hurtigt opløsende, vil forsvinde lynhurtigt med en flimren ud i vandet, men sværtopløselige stoffer vil blive liggende længe, uden at man vil kunne se tegn på opløsning.

Det kan som nybegynder være utrolig svært at vælge imellem de uoverskueligt mange flavours, der er på markedet. Der er dog visse flavours, der har stået tidens test, og som stort set altid virker. Af flavours, man sjældent går galt i byen med, kan f.eks. nævnes: Chocolate malt 1,5 ml./str. 2 æg (Nash eller Hutchinson), Scopex 1 ml./str.2 æg (Nash eller Hutchinson), Maplecream 1,5 ml./str. 2 æg(Hutchinson) og Flødebanan 2 ml./str. 2 æg (Danish Delight). De nævnte doseringsforslag er til standard mix med en relativt tæt struktur og dermed langsom udsivning af smag. Doseringen bør hæves lidt i særlig grove- eller vandopløselige mix, der lækker flavouren meget hurtigt. Dette kunne f.eks. være opskrifter baseret på birdfood eller et stort indhold af letopløselige mælkeproteiner. Tilsvarende gælder det hvis man fisker i strøm eller turbulent vand, hvor flavouren hurtigt udvaskes. Smag altid på den færdige dej. Er flavours, smagsforstærkere eller andre tilsætningsstoffer overdoseret, vil de typisk have en bitter, fad eller på anden måde unaturlig og ubehagelig eftersmag. I så fald er der ikke andet at gøre end at forsøge sig med lavere doseringer, indtil smagen er behagelig.

Smagforstærkere og andre tilsætningsstoffer

Smagforstærkere, der også kaldes „enhancers“, tilsættes for at understrege eller forstærke agnens smag. Den mest kendte pulversmagsforstærker er uden tvivl mononatrium-glutaminat (eng.: Monosodium glutaminat, forkortet MSG), der populært kaldes det tredje krydderi. Stoffet virker ved at fremhæve forskellige smagsnuancer i mixet samt fremkalde en appetit stimulerende effekt. Det tredje krydderi anvendes i store mængder som tilsætning til bl.a. peanuts - så forstår de fleste nok, hvad effekten går ud på. Det kan anvendes rent ved en dosering på 1/2 tsk./4 str. 2 æg. I praksis er der et stort overlap imellem smagsforstærkere og de såkaldte „appetite stimulators“, blandt andet fordi de fleste appetite stimulators indeholder MSG. En anden stofgruppe, der ofte bruges, er

nucleotider og beslægtede stoffer. Da de er meget mere koncentrerede end MSG, fåes de ofte iblandet opløsninger, så de er lettere at dosere. Virkningen af smagsforstærkere afhænger i høj grad af mixet som helhed (inklusive vådstof, flavours, sense appeals m.m.), og det kan derfor være svært at forudse præcis, hvilken smagseffekt man vil få ud af en given enhancer/stimulator. En ganske bestemt stimulator vil f.eks. ofte have vidt forskellige effekter, afhængig af kombinationerne af grundmix og flavour. Tilsvarende kan effekten af disse tilsætningsstoffer meget nemt blive sløret af ens smagsopfattelse. Hvilken del af det samlede smagsindtryk skyldes hvad? I ganske bestemte ingrediens kombinationer vil bestemte stoffer virke overdøvende, mens de vil virke neutrale i andre. I praksis er det bedste blot at prøve sig frem, indtil man finder doseringer og smagskombinationer, der virker og fanger fisk. Om det skyldes det ene eller andet kan være ligegyldigt, og vil i øvrigt være svært at bevise! Af pulver stimulators, man ikke går fejl af, kan nævnes Hutchinsons „Appetite stimulator“ og Nash's „powdered palatants“. De fås i versioner, der virker optimalt i forbindelse med særlige smagsnuancer, f.eks. „Sweet“, „Fruit“, „Spice“, „Meat“, „Fish“ etc. og kan kombineres med alle flavours og evt. olier ved blot at tilsætte ca. 1 tsk./4 str 2 æg.

Af andre tilsætningstoffer kan nævnes sweeteners og Sense Appeals. Sødestoffer er svære at overdosere og forbedrer smagen i ethvert mix. Sense Appeals fåes typisk på væskeform og doseres fra 0,25 ml helt op til 5 ml./ str.2 æg. De fleste sense appeals har et højt indhold af aminosyrer, hvilket virker lokkende på de fleste fisk (s.71). Gode eksempler er Nash's „Carpmino“ og Hutchinsons „Regular Sense appeal“. De kan anvendes til alle flavours, da de er forholdsvis neutrale i både duft og smag. „Regular“ doseres 1.5-2ml./str 2 æg og „Carpmino“, 3-5 ml./str 2 æg.

En sidste gruppe tilsætningsstoffer er de forskellige velsmagende oliekoncentrater, der virker som en kombination af smag, flavour og sense appeals. Et godt eksempel er Nash's „Supasense Oil Palatants“. En god virkning fås ved at bruge dem i kombination med flavours og stimulators, der smagsmæssigt ligger tæt op af olien.

Bruger man letopløselige flavours, er fordelene ved oliebase smagsstoffer, at de giver en behagelig afrundet smag, der bliver i boilien i lang tid efter, flavouren er lækket. Oil palatants doseres typisk med 5-10 ml./4 str. 2.æg mix.

„Essential oils“ kan være utrolig effektive til at give agnen et ekstra pikant pift. Pas på med doseringen, da denne type olie er ekstremt koncentreret. Blot et par dråber for meget vil kunne spolere agnen totalt. Brug en pipette eller lignende til afmålingen, så man ved præcis hvor mange dråber, der er tilsat vådmixet. Ligegyldigt hvilke koncentrerede smags- og duftstoffer man tilsætter, er det vigtigt altid at afmåle det nøjagtigt, enten med skemål, ml, sprøjter eller andet. Skriv ned hvilke doseringer du bruger, så du lettere kan lære af dine dyrekøbte erfaringer.

Niels G. Jørgensen

Farver

Hvorvidt boiliens farve har den store betydning, er der delte meninger om. Personligt tror jeg, at farver i en del situationer kan være udslagsgivende for, om man fanger noget eller ej. Det er et faktum, at cyprinider har et veludviklet farvesyn, og visuel attraktion kan i mange tilfælde være mindst lige så vigtig og udslagsgivende som f.eks. valget af den rette flavour. Ikke, at jeg dermed mener, at små nuanceforskelle har den store betydning, men snarere, at agnens farve, især i forhold til bunden, kan have stor betydning. Ofte vil foderagn, der står i skarp kontrast til bunden, gøre, at fiskene lettere opdager fodringen og går i gang med at æde. Af gode kontrastfarver kan nævnes gul, orange og hvid på mørk mudderbund eller rød, blå, brun og sort på lys sandbund. Selvom kontrastprincippet virker, uanset om man har fodret eller ej, er det ofte særlig effektivt i forbindelse med opportunistisk fiskeri uden fodring. Her er det tit den ekstra visuelle effekt, der får tilfældigt forbipassende fisk til at kaste sig over agnen. Samme effekt kan skabes ved at bruge forskelligt farvede krog- og foderagn. Hvorvidt kontrastprincippet virker, afhænger dels af lokale faktorer, dels af fiskepresset. Er fiskene vant til at associere kontrast agn eller fodringer med fare, vil det bedre kunne svare sig at satse på det stik modsatte, nemlig at krog- og foderagn hverken skiller sig ud fra bunden eller hinanden. Hermed ikke sagt, at denne taktik kun kan betale sig i hårdt fiske-

de vande - skyhed over for kontrast agn eller „unaturlige farver“ kan også forekomme i fuldstændig jomfruelige vande.

Udover at have betydning for den umiddelbare attraktion, kan farven også have en betydning, hvis man ønsker, at fisken skal lære at genkende ens agn, der forhåbentlig er enten specielt vel-smagende, letfordøjelig eller næringsrig. Her gælder det selvfølgelig om at bruge en farve, der skiller sig ud i forhold til, hvad andre fiskere bruger.

Farvestoffer fås både på pulver og flydende form. Om man foretrækker det ene eller det andet, kan efter min mening være underordnet - hovedsagen er resultatet. Som tidligere nævnt kan pulverfarve tilsættes både våd- og tørmix. Flydende farve skal naturligvis altid tilsættes vådmixet. Prøv dig frem med passende doseringer. Et godt udgangspunkt vil som regel være ca. 2 teskefulde/kg eller ca. 10 ml. flydende farve/kg.

Fremstilling af boilies

Fremstilling af dejen

Når både tør- og vådmixene er klar, skal dejen eller „pastaen“ blandes. Den letteste og bedste metode er gradvist at tilsætte tørmixet til vådmixet under omrøring med enten gaffel eller røremaskine. Når dejen bliver så klæbrig og fast i konsistensen, at det er svært at røre mere, æltes dejen videre med håndkraft, mens der tilsættes passende mængder tørmix. Når dejen har en konsistens, så den er smidig, men samtidigt slipper let, er den klar til at rulle. Herefter tilsættes den resterende mængde tørmix, indtil pastaen har perfekt rullekonsistens. På denne måde undgår man bedst, at dejen bliver for stiv og hård til at rulle.

Når dejen er klar, lægges den i en plastpose eller lignende, så den ikke stivner for meget, mens man ruller dejen. Vælger man at håndrulle kuglerne, tages små stykker dej og rulles til ensartede „pølser“ på bordet. Pølsernes tykkelse skal svare til den ønskede diameter på de færdige boilies. Herefter lægges 3-5 pølser parallelt og skæres op i ens småstykker ved hjælp af en stor slagterkniv. Dejstykkerne er lettest at rulle til kugler, der holder formen, hvis de skæres, så de er kvadratiske set fra oven. Til slut rulles boilierne runde imellem hænderne. Vil man spare

tid, kan det med lidt øvelse let lade sig gøre at rulle to boilies ad gangen. Den ene placeres imellem fingrene, mens den anden placeres i håndfladen.

Skal man rulle mange boilies, eller ønsker man perfekt runde agn, er det dog bedst og mest tidsbesparende at bruge forskellige former for rulleborde, „sausage guns“ (fugepistoler) og „boiliemakers“ eller „boilie-rollers“ ved fremstillingen. Rullebord eller fugepistoler bruges for at sørge for, at pølserne har fuldstændig ens tykkelse i hele deres længde. De er i øvrigt en forudsætning for at få det bedste resultat, når de færdige pølser rulles i „boilie rolleren“. Rullebordet er i al sin enkelhed en plade med kanter på siderne. Kanternes højde svarer til den ønskede tykkelse af pølserne. Boilierne laves på følgende måde: 1) En groft rullet pølse lægges under rullebordet, der presses mod bordet og bevæges frem og tilbage, indtil pølsen er perfekt. Herefter vendes rullebordet 90 grader, og pølsen skæres med kanterne perfekt til, så den passer i længden til boilie-rolleren. 2) Foretrakkes fugepistol til at fremstille pølserne, lægges blot en passende mængde dej ned i pistolen, hvorefter den presses ud som pølser ved hjælp af håndtaget. Pølsens tykkelse reguleres ved at skifte imellem spidser med forskellig indvendig diameter. Ved fremstilling af større kvantiteter, har metoden dog den ulempe, at man risikerer at få en øm „boilie-arm“! 3) Herefter placeres et passende antal pølser i boilierrolleren på tværs af renderne, der er formet som „halve cylindre“ i underdelen af boilie-rolleren. Boilierne rulles, ved at topdelen af rolleren presses ned over bunddelen. Herefter bevæges overdelen frem og tilbage et par gange, og på rekordtid er pølserne omdannet til perfekte dejkugler.

Fordelen ved at bruge boilierullere er, at de bliver fuldstændig ens og symmetriske med samme diameter, hvilket gør det lettere at fodre præcist. Dette er særligt vigtigt, når man bruger kasterør til fodringen. Er boilien asymmetrisk eller „deform“, vil det oftest resultere i ukontrollerede retningsændringer- med kasterør allerede idet, den forlader røret (hvis den da kommer så langt), med slangebøsse typisk et stykke ude over vandet.

Fiskene er dog fuldstændig ligeglade med, om boilierne er perfekt runde eller ej. Fisker man tæt på land eller sejler sit foder ud, vil det af og

til være en fordel at bruge alternativt formede boilies. Fisker man over blød bund eller på en stejl skrænt, kan det f.eks. være en fordel med en flad boilie, der ikke synker ned i muddret eller triller ud på dybt vand. En anden årsag til at bruge en form, der afviger markant fra det normale, f.eks. flad eller kantet, kan desuden være, at man mindsker chancen for, at fiskene associerer agnene med fare. Dels fordi de ser anderledes ud, end hvad karperne er vant til, dels fordi de føles anderledes i munden.

Synkende boilies

For at give boilierne en overflade, der er hård nok til at modstå småfiskenes gnaven, hældes de færdige pastakugler i spilkogende vand og koges. 60 sekunders kogning er et godt udgangspunkt for de fleste 16-20 mm boilies. Afhængig af opskrift, størrelse og form vil 45-90 sekunder som regel være rigeligt. Det faktum, at forskellige kogetider på grund af skallens tykkelse giver varierende lækningsrater, kan i øvrigt udnyttes til at sørge for, at der igennem længere tid konstant afgives dufte fra foderagnene - både „instant“ og forsinket. Dette gøres ved at tage nogle boilies fra, f.eks. i to omgange, inden den maksimale kogetid er nået. Ved at have boilies, der er kogt forskelligt, i det samme fodermix, får man en længerevarende lokkeeffekt. Er man i gang med en stor produktion, er det letteste at tage boilierne op med en stor si eller hulske. Hælder man vandet fra igennem en si, skal man bruge tid på at bringe noget nyt vand i kog. Når boilierne er kogt, lægges de til tørre på et rent viskestykke eller lignende. Efter et par minutter rulles de rundt, så alle sider når at tørre.

Alle størrelser boilies kan fange karper, men vil man være i fred for småfisk, kan det efter min mening sjældent svare sig at gå under 14 mm. Er der mange store suder og brasen, skal man helt op i 18-20 mm, før man får nogenlunde fred. Generelt foretrækker jeg at bruge 14-20 mm boilies, hvis forholdene tillader det. Er der ekstremt mange store suder og brasen eller mindre karper, er jeg dog ikke bleg for at gå op i 25-35 mm boilies. Taget i betragtning af, at større fisk i 18-25 kilos klassen tit har en munddiameter på 8-10 centimeter, behøver man ikke at være bange for, om fisken kan sluge agnen! I nogle tilfælde, hvor jeg har fanget masser af fisk

imellem 7-9 kilo, har jeg for at få søvn og sortere de mindre fra, af og til gået helt op i 40-50 mm boilies, og på denne måde stort set kun fået fisk over 11-13 kilo. Generelt gælder det, at jo mere selektivt man vil fiske, desto hårdere og større agn skal man bruge. Går man for meget i ekstremer med dette princip, vil det dog helt sikkert komme til at gå ud over ens fangststatistik. Det gælder nemlig som tidligere nævnt om at finde et godt kompromis imellem attraktion og selektivitet. Det skal lige understreges, at jeg med større selektivitet på store agn udelukkende mener, at det mindsker ens chancer for, at mindre eller mellem fisk tager agnen for næsen af den store. Som regel kan det ikke svare sig at bruge større boilies end højest nødvendigt. Jo mindre foderagnene er, desto mindre er chancen for, at fiskene mættes, før de er nået til krogagnen. Tilsvarende er det med mindre agn tit lettere at mindske frygt-tærsklen, inden fiskene bliver mættet. Jo flere agn, der samles op uden „negative følger“, desto større bliver chancen for at fisken samler krogagnen op i et øjeblik ubetænksomhed. Af samme årsag kan man, hvis ikke der er for mange småfisk, få et fantastisk fiskeri med miniboilies på f.eks. 3-8 mm. Udover de ovennævnte fordele har miniboilies den force, at de i høj grad kan fremkalde en „naturlig forageringsituation“ ala når karperne går amok i små fødeemner f.eks. bloodworms. Tilsvarende og måske endnu bedre effekt har produkter som f.eks. Micro Mass fra Nash. Disse ekstremt lokkende småagn, er hverken boilies eller pellets, men minder snarere om en slags porøse langsomt opløselige miniboilies. Uanset hvad de kan karakteriseres som, er der ingen tvivl om, at de virker fortræffeligt. Allerede de første gang jeg brugte dem, fik jeg 4 DK skælkarper på 10-11,6 kg. Til fiskeri med mindre boilies på 10-14 mm giver er krogstr. 8-6 som regel den bedste præsentation og krogning. Bruges 14-18 mm, er krogstr. 6-4 passende. Krogstr. 4-2 egner sig bedst til 18-25 mm boilies. Da kogte agn typisk lækker duftstofferne langsommere end ukogte, kan det, hvis man vil sikre en ekstra hurtig duftafgivelse, være en fordel at lægge en tynd skal af boiliedej uden om selve boilien. Når dejskallen er opløst, ligger den hårde „boiliekerne“ tilbage. Vil man gøre dejskallen en anelse mere „småfiskeproof“, kan man evt. lufttørre agnen, så skallen bliver mere hård.

FANGENDE BOILIE-TØRMIX

Følgende opskrifter på DK-færdigmix (Danske Karpeskere) har alle fanget masser af fisk. De bygger på en blanding af gamle opskrifter fra bl.a. Thomas Vedel, Sune Gellert og mig selv:

„Mælke-mix“: LacProdan 80: 15%, 100 mesh syre kasein: 20%, kalcium kasinat: 5%, soyamel: 20%, mælke-erstatning (kalv): 15%, majsmelet: 10%, pastamel: 10%, risemel: 5%

„Birdfood-mix“: Gul Orlux: 30%, risemel: 10%, mælke-erstatning (kalv): 15%,

soyamel: 5%, lac-prodan 80: 10%, pastamel: 30%.

„Boilie-mix“: Mælke-erstatning (kalv): 25%, soyamel: 20%, lac-prodan: 15%, majsmelet: 1%, pastamel: 15%, risemel: 10%

„Soya-mix“: Soya isolat: 35%, soyamel: 25%, mælke-erstatning (kalv): 20%, pastamel: 20%..

„Fiskemels-mix“: 100 mesh syre kasein: 10%, LT-fiskemel: 10%, SPA-fiskemelsbinder: 25%, pastamel: 35%, mælke-erstatning (kalv): 20%.

Flydende pop-up boilies

Den mest normale måde at lave flydende boilies eller „pop-ups“ på er at bage dem enten i micro- eller normal ovn. Det er svært at opgive nogle faste bagetider og temperaturer for hvor lang tid, det tager at gøre dem flydende, da det i høj grad afhænger af ingredienser og pastakuglernes størrelse. Normalt foretrækker jeg tem-

peraturer på 2-300 grader i 6-10 min. Bruges alt for hård varme, risikerer man at branke sine pop-ups. Jo længere bagetid, desto hårdere og bedre flydeevne får boilien. Selve bagningen

Sarulesti skælkarpe på 21 kilo fanget af Henrik Westermann.

kan foregå på mange måder. Lægges pastakuglerne på en bageplade, er det vigtigt at lægge dem på bagepapir, så de ikke brænder fast i pladen. For at undgå at kuglerne bliver deforme eller brasket på den ene side, er det bedst at åbne ovnen engang imellem og ryste pladen eller rulle lidt rundt på kuglerne, så de hviler på et nyt punkt. En anden god metode til at undgå brændte og deforme pop-ups er at tråde boilierne på ståltrådsstykker eller cocktailpinde og hænge dem op i ovnen. Efter endt bagning hives de af, og hullet fra ståltråden har desuden den fordel, at agnen allerede er „forboret“, så det bliver lettere at trække agn-nål og hair igennem. Da hullet også er bagt på indersiderne, bliver det sværere for vandet at trænge ind i agnen, hvilket kan være en fordel ved kritisk afbalancerede agn, der helst skal bevare en ensartet vægtfylde, så længe de er på krogen. I mikrobølgeovn er 4-6 minutter ved fuld varme som regel rigeligt.

Bruges boilien udelukkende som pop-up krogagn, er der dog andre måder at gøre den flydende på. Da kogte i forhold til bagte „boilies“ typisk har lettere ved at afgive lokkende dufte, kan det rent attraktionsmæssigt være en fordel at gøre normalt synkende/kogte boilies flydende ved at indlejre en kerne af opdriftsmateriale i krogagnene under rulningen. Til dette formål kan man enten bruge kork, polystyrene, pop-up foam eller lignende. Når opdriftsmaterialet er placeret i midten af pastakuglen, koges den på ganske normal vis.

Hvis man vil undgå for lange bagetider, er det en fordel at bruge lette ingredienser, bl.a. natrium kasinat, der i øvrigt er den samme ingrediens, som brugt i store mængder, f.eks. 70-90%, kan bruges til at lave flydende pasta (en gammel „Maddocks klassiker“).

Et godt eksempel på et velfangende floater-mix er DK's: „Pop-up mix“: 100 mesh syre-kasein: 20%, 30 mesh syre-kasein: 20%, lac-prodan 80: 20%, kalcium kasinat: 20%, soya-isolat: 20%, 30 mesh kaseinen, kan eventuelt erstattes af rismel. Da pop-ups har sværere ved at lække duftstoffer til vandet, kan det tit være en fordel at opgradere flavourindholdet til noget nær overdosering. Da fisken især i forbindelse med boltrigs ikke når at „smage“ ordentligt på agnen, inden den er prikket, behøver man ikke på samme måde som med foderagn at tage højde for en bitter eftersmag. En vis overdosering af

krogagnen kan sikre, at krogagnen skiller sig ud, og derfor hurtigere bliver taget. Det samme gør sig selvfølgelig også gældende for flavourtilsætning og boost i/på synkende boilies og krogagn generelt. Husk aldrig at bruge overdoserede agn som foderagn.

Opbevaring

Når boilierne er kogt og har tørret ordentligt på overfladen efter en times tid eller tre, kan man enten vælge at fryse eller lufttørre agnene, indtil de skal bruges. Det bedste til normalt brug og kortere ture, hvor man ikke har brug for en holdbarhed på mere end 1-3 dage, er efter min mening bedst at fryse agnene. Når boilierne fryses ned, lægges de i fryseplasticposer med en mærkat, så man kan huske, hvornår de er lavet samt flavour dosering, basemix og lignende. Hvor lang tid boilierne kan holde sig i dybfryseren, uden at miste deres effektivitet, er svært at sige i praksis. Nogle hælder til et år, mens andre mener, de kan holde sig i mindst 3-4 år. Personligt har jeg den holdning, at det ikke kan svare sig at tage chancer og smider derfor typisk frosne boilies væk efter 1-2 år. De samme tidshorisonter for opbevaring bruger jeg i øvrigt også i forbindelse med flavours og tømix, der altid bør opbevares køligt, væk fra direkte sollys.

Når først boilierne er ude af fryseren, kan de uden konserveringsmidler i sommerperioden maksimalt holde sig friske i 3-4 dage. Jo flere proteiner, desto lavere holdbarhed. Er der brugt konserveringsmidler i vådmixet, vil holdbarheden være 1-2 uger afhængig af opbevaringen ved søen. Sørg altid for at opbevare boilierne så køligt som muligt. Fordelen ved nedfrysning til konservering er, at boilierne, når først de er tøet op, har nogenlunde den samme lækningseffektivitet som friske agn.

Har man brug for en ekstra lang holdbarhed, er det bedste uden tvivl at lufttørre agnene i en uges tid eller to. Det bedste er at lægge dem på riste eller i net på et tørt og lunt sted, så der kan komme luft til fra alle sider. Når boilierne er færdigtørrede, opbevares de på et køligt sted i papirposer eller andet materiale, der kan ånde, indtil de skal bruges. Afhængig af tørringstid og temperatur samt miksets sammensætning vil agnene kunne holde sig i flere måneder. Personligt foretrækker jeg at bruge agnene inden alt

for længe, så ikke alle de lokkende duftstoffer „forstener“ fuldstændig. En god gang boost inden fiskeriet er efter min mening afgjort en fordel i forbindelse med lufttørrede agn, da de ellers har en meget begrænset duftspredning.

Færdigmix og boilies

Har man mest lyst til at spare tid og energi på at undgå at fremstille sine egne boilies helt fra bunden, er der rige muligheder for at skyde en bekvem genvej til gode fangster. Markedet bugner nemlig af færdigboilies og tørmix. Hvorvidt færdigboilies er lige så effektive som hjemmelavede boilies, har der altid været meget delte meninger om. Selvom man er nok så dygtig til at lave perfekte boilies, vil man komme ud for, at visse færdigmix fanger mindst lige så godt eller endnu bedre! Når jeg bruger færdigprodukter er det primært fra Nashbait, da samtlige mix og færdigboilies har så høj kvalitet, at man skal være mere eller mindre fiskedebil for ikke at fange noget på dem. Dette er selvfølgelig ikke ensbetydende med, at andre fabrikanter ikke fremstiller gode agn, men da jeg sjældent bruger dem, er det svært for mig at udtale mig om. Er man nybegynder og synes, der er rigelig med ting, man skal lære i forvejen, er det efter min mening klart anbefalelsesværdigt at bruge gennemtestede færdigagn og mix, indtil man lærer mere om fiskeriet. De mest umiddelbare fordele ved færdiglavede boilies er, at man sparer en masse tid, som man kan bruge på praktisk fiskeri i stedet, samt at man får en agn, der typisk kan holde sig betydeligt længere end traditionelt fremstillede „hjemmeboilies“. En stor force, hvis man er på langtur. Vælger man et gennemtestet produkt, kan man desuden være nogenlunde sikker på, at man ikke spilder tiden med en agn, der ikke virker, f.eks. på grund af overdosering eller lignende.

Ulemperne ved færdigboilies er, at man i modsætning til hjemmelavede boilies ikke kan komponere sammensætningen af ingredienser og tilsetningsstoffer, så det passer til lige netop de forhold, man regner med at fiske under. Færdigagnene er desuden på grund af konserveringsmetoderne ofte temmelig langsomt „lækkende“. Af samme årsag foretrækker jeg som regel altid at booste færdigboilies samt eventuelt at supplere fodringen med pellets, micro mass, knæk-

kede boilies eller andet, der kan hjælpe til at sikre en hurtig duftspredning.

Vil man spare tid, men samtidig have en større grad af valgfrihed i valget af flavours og slutkonsistens, vil færdige tørmix være en god investering. Selvom mixet allerede er udtænkt for én, vil der stadig være rigelig plads til eksperimenter med flavours m.m.

Pellets

Brugen af foderpiller i forbindelse med medfiskeri er ingen ny idé. Det er dog først i løbet af de seneste par år, at de for alvor er blevet populære. Dette skyldes nok især, at ordentlige foderpiller er blevet lettere tilgængelige, samt at de fra bl.a. Kevin Nash fremstilles i perfekt runde piller, der er lette at skyde eller kaste ud på større distancer, uden at det går ud over præcisionen. Den store fordel ved pellets som foder er uden tvivl den hurtige nedbrydning til micropartikler, som sikrer en god spredning af duftstoffer. På grund af deres ringe vægtfylde synker de langsomt, hvilket gør dem perfekte til fodring over blød bund. Vil man undgå at mætte fiskene, når de begynder at æde på fodringen, er pellets desuden perfekte, da de i nedbrudt form ligger som pulver på bunden og afgiver duft og smag, der holder fiskene på pladsen, og stimulerer dem til at søge efter større foderagn. Af samme grund er de efter min mening suveræne til foder ved vinterfiskeri, hvor der ikke skal meget til for at mætte fiskene. Pellets er ydermere meget tørre og porøse, og er derfor den perfekte bærer for foder-boost, fordi de let og hurtigt både suger og afgiver store mængder boost.

Foderpiller på „cylinderform“ eller andre former, der ikke lader sig skyde ud med præcision, egner sig bedst til nærdistance- eller bådfodring samt som foderagn i grundfoder, i pulveriseret form som selve grundfoderet eller som pastaingrediens. Da pillerne nedbrydes meget hurtigt, er det problematisk at anvende dem direkte som krogagn, hvis man da ikke monterer dem i et finmasket net eller omsluttet af et stykke tynd nylonstrømpe. Er man ude efter billige „pellets“, kan man i enhver foderstofforretning købe f.eks. „hønse- eller ørredpiller“ til 100-200 kr./25 kg. Boostet og brugt på den rigtige måde kan de virke mindst lige så godt som de